

Autorka scenariusza: Edyta Krygier

Scenariusze lekcji w klasie drugiej szkoły podstawowej opracowany na podstawie podręcznika „Wesoła szkoła”

Etap edukacyjny: etap I – klasy I-III szkoły podstawowej

Przedmiot: Nauczanie zintegrowane (propozycja dla kl. II)

Temat: **Każdy może być rycerzem ...**

Czas trwania i miejsce: 4h lekcyjne, sala lekcyjna

Wstęp:

Słynne SAVOIR-VIVRE to wiele wartościowych zasad dobrego wychowania; ale to przede wszystkim trzy „magiczne” słowa – Proszę, Przepraszam, Dziękuję. Niestety, wszyscy wokół możemy zaobserwować, że słowa te coraz częściej przechodzą do historii, tak jak minęły czasy prawdziwych rycerzy. Dlatego też my, nauczyciele pełniąc swoją rolę wychowawczą musimy wykorzystać każdą nadarzającą się okazję, aby przypominać swoim wychowankom o przecież tak prostych a jednocześnie bardzo ułatwiających życie zwrotach grzecznościowych.

Świetną okazją do tego jest właśnie „Ballada o uprzejmym rycerzu” W. Badalskiej. Przy omawianiu tej humorystycznej i nieprawdopodobnej historii warto poświęcić trochę czasu na typowe zajęcia wychowawcze.

Mam nadzieję, że zaproponowany przeze mnie scenariusz nie tylko pozwoli nam wykonać kolejny krok w kierunku integracji grupy i zapewni dobrą zabawę dzieciom, ale przede wszystkim pozwoli uczniom na długi czas, a może nawet na całe dalsze życie zapamiętać i zrozumieć wartość tych trzech „magicznych” słów, które wykorzystane w praktyce na pewno zaprocentują w ich późniejszym życiu.

Cele zajęć:

- kształtowanie zasad dobrego wychowania,
- wdrażanie do posługiwania się zwrotami grzecznościowymi w sytuacjach życia codziennego,
- integrowanie zespołu klasowego,
- kształtowanie umiejętności pracy w zespole,
- tworzenie klimatu grupowego i prawidłowej komunikacji,
- wyzwalanie twórczej aktywności uczniów,
- rozwijanie umiejętności ruchowych i plastycznych.

Forma pracy uczniów:

zbiorowa, indywidualna, grupowa

Metody:

Eksponująca, impresyjna i ekspresyjna, praca z tekstem „burza mózgów”, zadaniowa

Pojęcia kluczowe:

rycerz, zwroty grzecznościowe typu: *proszę, przepraszam, dziękuję...*, pojęcia określające cechy rycerskie np. *szlachetność, honor, odwaga* itp.

Pomoce dydaktyczne:

zagadki, arkusze papieru, mazaki, podręcznik „Wesoła szkoła” kl. II cz.3, skakanki, balony, bloki, encyklopedia, słownik języka polskiego, model miecza, dyplomy

Bibliografia:

1. Dobrowolska H., Konieczna A. *Wesoła szkoła” Kształcenie zintegrowane w klasie 2. Podręcznik, część 3*; WSiP, Warszawa 2000
2. Dziurzyńska T., Ratyńska H., Stójowa E. *A jak będzie słońce... A jak będzie deszcz... Wiersze, opowiadania, teatrzyki, przysłowia i zagadki dla przedszkoli WYPISY*; WSiP Warszawa 1996

Tok lekcji:**I. Krzyżówka tematyczna (wprowadzenie do tematu zajęć).**

Nauczyciel czyta zagadki. Dzieci udzielają odpowiedzi, poszczególne rozwiązania wpisują w diagram krzyżówki. Po wpisaniu wszystkich odpowiedzi odczytują rozwiązanie.

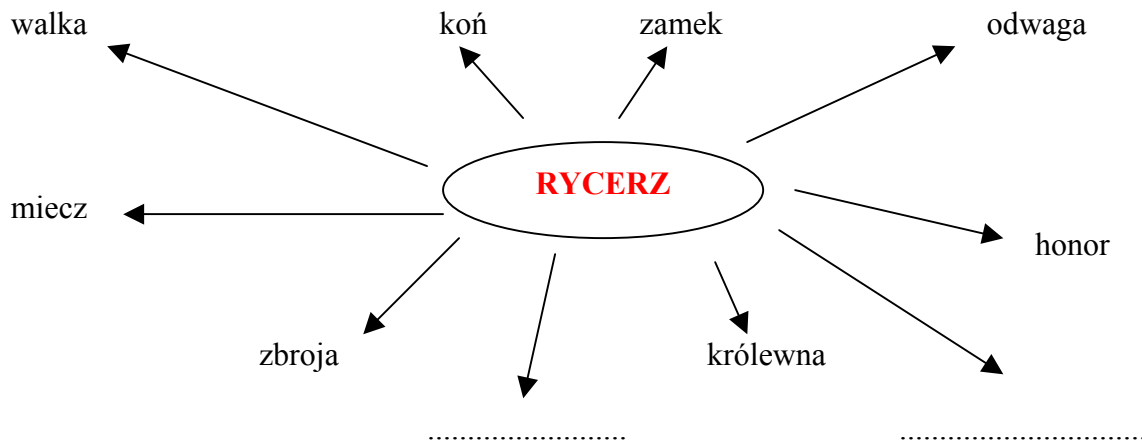
(Treść zagadek – załącznik nr 1)

				1	S	T	R	A	Ż	A	K
2	W	E	T	E	R	Y	N	A	R	Z	
		3	K	R	A	W	C	O	W	A	
				4	P	I	E	K	A	R	Z
				5	L	E	K	A	R	Z	
6	L	E	Ś	N	I	C	Z	Y			

Hasło: **RYCERZ**

II. Dokonywanie skojarzeń. (próba zdefiniowania pojęcia *rycerz*)

Nauczyciel zapisuje na tablicy hasło (rozwiązanie krzyżówki) **RYCERZ**. Zadaniem uczniów jest podanie własnych skojarzeń związanych z tym pojęciem. Propozycje podawane przez dzieci są zapisywane na tablicy.

Przykład:

Po wypisaniu wszystkich pomysłów dzieci, nauczyciel prosi o próbę zdefiniowania pojęcia **rycerz**.

Przewidywane odpowiedzi uczniów (przykład):

- *Rycerz to odważny człowiek, który bronił zamku i króla w dawnych czasach...*
- *Rycerz miał miecz, zbroję i walczył w obronie króla...*

Po próbach definiowania nauczyciel rozdaje dzieciom słowniki języka polskiego i encyklopedie. Dzieci odszukują w nich definicji **rycerza** i głośno odczytują.

III. Słuchanie „Ballady o uprzejmym rycerzu”

Nauczyciel prosi uczniów o zajęcie miejsca w kręgu. Głośno czyta uczniom „Balladę o uprzejmym rycerzu”.

IV. Analiza treści wysłuchanego utworu.

Uczniowie śledzą tekst utworu.

Nauczyciel zadaje pytania dotyczące treści ballady, uczniowie odpowiadają.

(N – nauczyciel, U – uczniowie)

N: Kto jest głównym bohaterem tej ballady?

U: Rycerz...

N: Jaki jest nastrój tego utworu ?

U: Wesoły...

N: Co Cię rozbawiło w „Balladzie o uprzejmym rycerzu”?

U: Zachowanie smoka...

N: W jaki sposób uprzejmy rycerz pokonał smoka?

U: Poprosił go, żeby opuścił krainę...

N: Jakich zwrotów grzecznościowych używał rycerz w rozmowie ze smokiem ? Odszukajcie te zwroty w tekście (*uczniowie odszukują zwrotów w tekście*)

U: odczytują wybrane przez siebie fragmenty tekstu: *przepraszam, że przeszkadzam...; uprzejmie pana proszę...*

N: Jakie znacie inne zwroty grzecznościowe?

U: Dziękuję, do widzenia, dobry wieczór, zapraszam, witam, dzień dobry, smacznego, do zobaczenia...

N: Czy my możemy stać się również takimi uprzejmymi rycerzami?

U: Tak...

N: Jak myślicie, w jaki sposób możemy stać się uprzejmymi rycerzami w dzisiejszych czasach ?

U: Musimy być uprzejmi..., Musimy używać grzecznościowych słów...

N: Czy chcecie wszyscy stać się uprzejmymi rycerzami ?

U: Tak...

V. Turniej uprzejmych rycerzy.

Nauczyciel odczytuje tajemniczy list skierowany do uczniów (*list ten jest ukryty gdzieś w klasie, na przykład na gazetce klasowej, nauczyciel informując dzieci o turnieju improwizuje sytuację, w której zauważa tajemniczy list i zwraca na niego uwagę dzieci.*)

Drodzy uczniowie klasy II ...!

Dawno temu zwyciężyłem groźnego smoka, który niepokoił mieszkańców mojej krainy. Dzięki mojej grzeczności i uprzejmości udało mi się go pokonać. Smok opuścił naszą krainę i już nigdy do niej nie powrócił. W nagrodę za uratowanie królestwa król oddał mi rękę swojej pięknej i wspaniałej córki. Królowna została moją żoną. Od tamtej pory ja i moja żona jesteśmy bardzo szczęśliwi.

Niestety jest coś, co zakłóca moje szczęście i bardzo mnie smuci. Spotykam bowiem na swej drodze coraz mniej tak uprzejmych jak ja śmiałków. Bardzo rzadko słyszę na ulicy słowo: Dziękuję, Przepraszam czy Proszę bardzo. Chciałbym to zmienić.

Dlatego też, postanowiłem założyć na zamku KLUB UPRZEJMYCH RYCERZY. Do mojego klubu może należeć każdy z Was. Wystarczy tylko zawsze zachowywać się jak prawdziwy rycerz.

Pewnie teraz zastanawiacie się jak zachowuje się prawdziwy rycerz... Nie martwcie się, tego dowiecie się za chwilę, postanowiłem bowiem zorganizować dla Was turniej rycerski.

Jeśli prawidłowo wykonacie wszystkie przygotowane przeze mnie zadania zostaniecie mianowani na rycerza i staniecie się członkami mojego Klubu Uprzejmych Rycerzy.

Czekam w klubie.

Powodzenia !

Uprzejmy Rycerz

Nauczyciel zaprasza dzieci do udziału w turnieju.
Dzieli uczniów na grupy w zależności od liczebności klasy (4 – 5 os. grupy)

„TURNIEJ RYCERSKI”

Zadanie 1

Ratowanie zamku. (załącznik nr 2)

Każda drużyna otrzymuje arkusz z zaznaczonym zamkiem i jamą smoka. Od zamku do jamy smoka prowadzą schody. Żeby pokonać te schody uczniowie muszą wpisać w poszczególne schodki różne słowa i zwroty grzecznościowe. Zwycięża drużyna, której uda się uzupełnić jak najwięcej schodków (ratuje zamek przed groźnym smokiem).

Po wykonaniu zadania, każda grupa prezentuje swoje osiągnięcia.

Zadanie 2

Zabawa ruchowa – Uwaga smok!

Uczniowie siedzą w kręgu, na krzeselkach. Nauczyciel stoi w środku – pełni rolę smoka. Na hasło nauczyciela „Uwaga smok!” wszyscy uczestnicy zabawy zamieniają się miejscami. W tym czasie również nauczyciel próbuje zająć miejsce. W efekcie jedna osoba zostaje w środku i ta osoba prowadzi dalej zabawę (*ten sam scenariusz powtarzamy kilkakrotnie*).

Zadanie 3

Rycerskie cnoty – czyli cechy prawdziwego rycerza.

Uczniowie pracują w grupach (*tak jak w zad. 1*). Otrzymują po dziesięć wyciętych z kartonu modeli mieczy i mazaki. Zadaniem grupy jest wypisanie na mieczach jak najwięcej cech jakimi powinien charakteryzować się rycerz (na każdym mieczu jedna cecha).

Przewidywane pomysły uczniów: *szlachetny, prawdomówny, dobry, grzeczny, miły, życzliwy, odważny, honorowy, uprzejmy, rycerski itp*

Po wykonaniu zadania, grupy prezentują swoje osiągnięcia. Nauczyciel rozkłada na stoliku arkusz dużego papieru z postacią rycerza. Wypracowane materiały uczniowie przyklejają wokół rycerza na arkuszu. Nauczyciel prowadzi z uczniami dyskusję, w taki sposób żeby wszystkie pojęcia były w pełni zrozumiałe.

Zadanie 4

Przeprawa przez rzekę (zabawa w parach)

Wprowadzenie nauczyciela: *Podczas dalekiej podróży dwaj rycerze spotykają się na dwóch przeciwnych krańcach rzeki. Muszą pokonać wąski mosteczek, idą po nim równocześnie ale przecież w przeciwnym kierunku. Co zrobią kiedy się spotkają ? Na pewno sobie poradzą...*

Na podłodze każda para uczniów rozciąga pomiędzy sobą skakankę. Rycerze (uczniowie) w jednym czasie zaczynają iść po skakance w przeciwnych kierunkach. Kiedy się spotkają, muszą się minąć, ktoś ustąpi pierwszeństwa, może ktoś cofnie się z drogi lub pomoże przejść drugiej osobie itp. Nauczyciel sugeruje uczniom, żeby podczas tej zabawy używali zwrotów grzecznościowych typu: *proszę, dziękuję, przepraszam itp...*

Zadanie 5Co zrobi rycerz ? – test na prawdziwego rycerza

Uczniowie siadają w kręgu. Nauczyciel podchodzi do każdego ucznia z „magicznym pudełkiem”. Prosi dzieci o wylosowanie po jednej kartce. Uczniowie losują kartki z zapisanymi sytuacjami życia codziennego zakończonymi zawsze pytaniem – Co zrobi rycerz? Uczniowie utożsamiają się z sytuacją. Po krótkim przygotowaniu, każde dziecko głośno czyta swoją sytuację i podaje własną propozycję prawidłowego zachowania, uwzględniając przykładową wypowiedź w takiej sytuacji...(przykłady sytuacji – załącznik nr 3)

Zadanie 6Zabawa ruchowa – „Balonowy turniej”

Nauczyciel prosi uczniów o zastanowienie się, komu mogą w klasie podziękować, kogo przeprosić, a może kogoś o coś poprosić. Jeżeli nie mieli okazji do tej pory tego zrobić, mogą zrobić to teraz.

Każdy uczeń otrzymuje balon i karteczkę. Nadmuchuje balon, na karteczce zapisuje informację do wybranej osoby w klasie (uzupełnia jedno ze zdań). Przy pomocy nauczyciela przymocowuje ją do balonika i odbija w kierunku wybranej osoby. Wybrana przez dziecko osoba odczytuje informację do siebie, odczepia ją i zachowuje dla siebie.

Przez kilka minut uczniowie grają wspólnie wszystkimi balonikami.

Propozycja przygotowanych kartek:

<p><i>Proszę, żeby</i></p> <p><i>Dziękuję, za to, że</i></p> <p><i>Przepraszam, że</i></p>
--

Przykładowe propozycje uczniów:

Proszę Rafała, żeby się ze mnie nie wyśmiewał.

Dziękuję Kasi, że pożyczyła mi kredki.

Przepraszam Tomka, że wyzywałem go na przerwie.

Zadanie 7Mój rycerski znak (praca indywidualna)

Każdy uczestnik otrzymuje model herbu wycięty z papieru(wielkość A4). Zadaniem uczniów jest przedstawienie w formie plastycznej własnej propozycji rycerskiego znaku (herbu).

Po wykonaniu zadania uczniowie prezentują swoje prace.

VI. Nauczyciel zaprasza uczniów do kręgu. Uroczyście kończy turniej rycerski. Każdego ucznia mianuje na rycerza i przyjmuje do Klubu Uprzejmych Rycerzy, (mianowanie na rycerza odbywa się poprzez symboliczne dotknięcie dużym, papierowym modelem rycerskiego miecza).

VII. Nauczyciel wręcza dzieciom dyplomy.

VIII. Ewaluacja.

Uczniowie otrzymują znaczki (małe karteczki z rysunkiem rycerza). Przy drzwiach klasy, na stoliku stoją dwa pudełka (jeden z napisem TAK, drugi NIE). Jeżeli zajęcia podobały się dzieciom, to podczas wychodzenia z klasy wrzucają karteczkę z rycerzem do pudełka z napisem TAK, jeżeli nie podobały się, wtedy wrzucają znaczek do pudełka z napisem NIE.

Komentarz metodyczny:

Podczas wprowadzania uczniów w kolejne punkty zajęć, należy wprowadzić atmosferę tajemniczości. W związku z tym można, w jakiś szczególny sposób ozdobić klasę, symboliką rycerską np. przygotować w klasie gazetkę tematyczną związaną z tematem (zdjęcia, ilustracje charakteryzujące np. typowy strój rycerski).

Przy realizacji zadania – II dokonywanie skojarzeń – należy pamiętać o zasadzie „Każdy pomysł jest dobry”, Nie należy oceniać pomysłów i w ten sposób hamować twórcze myślenie ucznia.

Podczas wypowiedzi ustnych zwracamy uwagę na wypowiedzi pełnymi zdaniem.

List od uprzejmego rycerza, znaleziony w klasie powinien przypominać wyglądem i symboliką czasy dawnych rycerzy, np. pieczęć, charakterystyczny papier zwinięty w rulon itp.

Zabawy ruchowe powinno się uatrakcyjnić muzyką np. melodie celtyckie.

Załącznik nr 2 – arkusz do Zadania 1 można uatrakcyjnić rysunkami zamku i smoka.

Nauczyciel powinien nie tylko kierować, ale również brać udział w zabawach ruchowych.

W zadaniu 6 – „Balonowy turniej” należy pamiętać o dyskrecji i zapewnić uczniom duże poczucie bezpieczeństwa psychicznego, nie należy zmuszać do czytania swoich wyznań.

Powinno to pozostać tajemnicą tylko dla par dzieci, które postanowiły do siebie napisać.

Prezentowany scenariusz jest kontynuacją zajęć – scenariusz 34 „Rycerskość na co dzień”s.77 zaproponowanych w „Przewodniku metodycznym Wesola szkoła, Kształcenie zintegrowane w klasie 2 cz.3”, WSiP S.A., dlatego też między innymi nie zawiera elementów edukacji matematycznej, bowiem do jej realizacji przewidziana jest odpowiednia karta pracy.

Wykaz wykorzystanych fragmentów tekstów:

1. Wiera Badalska *Ballada o uprzejmym rycerzu w: Wesola szkoła”... kl. II, s.77-79*
2. *Zagadki („A jak będzie słońce... s.267-269)*

Załącznik nr 1**Zagadki:**

Literatura: „A jak będzie słońce... A jak będzie deszcz... Wiersze, opowiadania, teatryki, przysłowia i zagadki dla przedszkoli. WYPISY” T.Dziurzyńska, H.Ratyńska, E.Stójowa WSiP, Warszawa 1996, s. 267-269)

1. Kto pracuje w hełmie,
Pnie się po drabinie,
kiedy syczy ogień
i gdy woda płynie. **strażak**

2. Jak się nazywa taki lekarz,
którego pacjent głośno szczeka. **weterynarz**

3. Igła, nici i nożyce
to jej dzielne pracownice.
Najpierw kroi, potem zszywa.
Czy już wiesz, jak się nazywa ? **krawcowa**

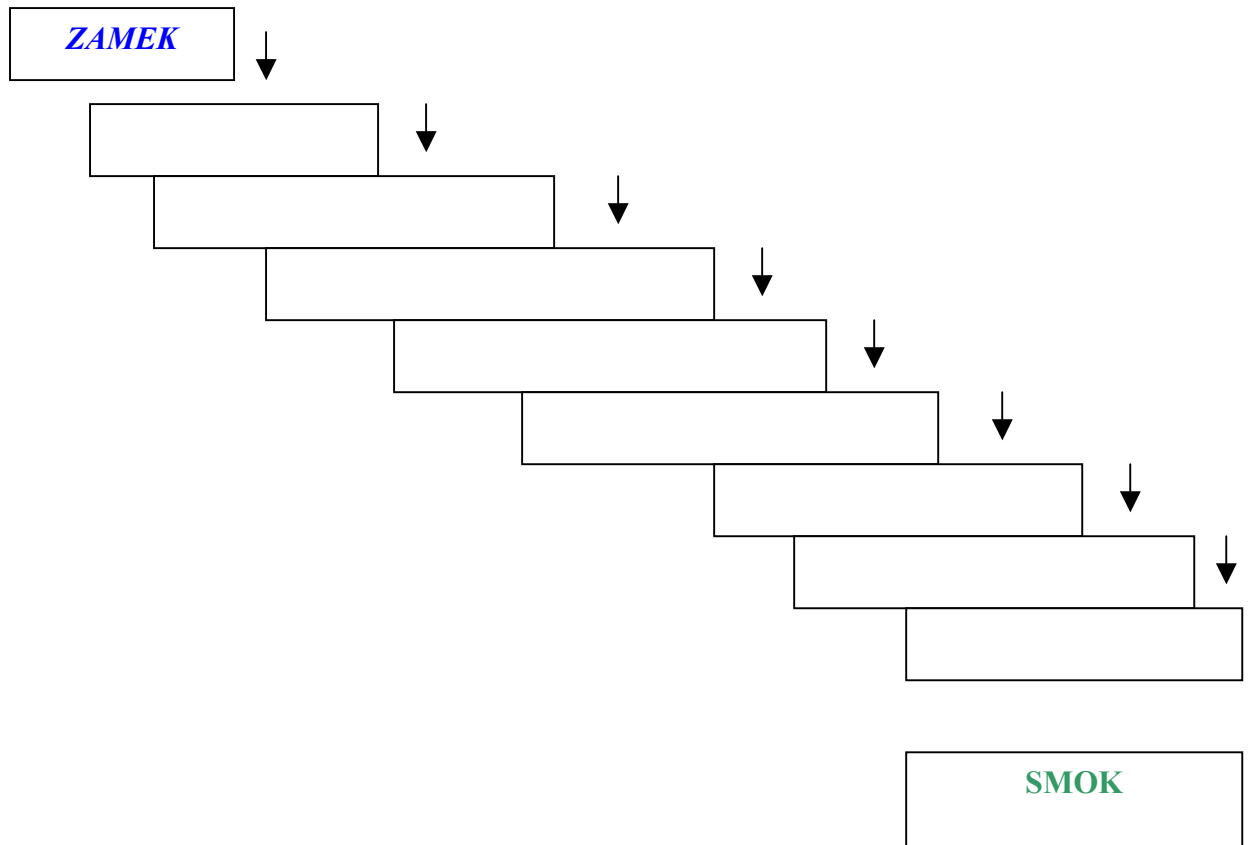
4. Ma biały fartuszek – jak lekarz,
Ale nie leczy – wypieka. **piekarz**

5. W dzień i w nocy pracuje,
chorym leki przepisuje. **lekarz**

6. Las kocha szczerz,
zwierzętom dobrze życzy.
Ma zielony mundur,
bo to pan ... **leśniczy**

Załącznik nr 2

Propozycja (arkusz może być uatrakcyjniony rysunkami np. zamku, smoka itp.)

Załącznik nr 3

Propozycje sytuacji do zadania 5

- a) *Rycerz siedzi w autobusie. Wszystkie miejsca są zajęte. Na kolejnym przystanku wsiada starsza Pani. Co zrobi rycerz ?*
- b) *Koleżanka z klasy zapomniała gumki a potrzebuje jej na zajęciach, żeby poprawić swój rysunek. Co zrobi rycerz ?*
- c) *Twój kolega z ławki rozlewa na nią sok. Teraz stara się szybko posprzątać. Co zrobi rycerz ?*
- d) *Wchodzisz do szkoły. Przy samych drzwiach spotykasz swoją koleżankę. Co zrobi rycerz ?*
- e) *Po przerwie wracasz do swojej ławki. Niechący po drodze zrzucasz koleżance zeszyt. Co zrobi rycerz ?*
- f) *Koleżanka szuka pędzelka, ma smutną minę i jest bardzo zdenerwowana, bo nie może go znaleźć. Co zrobi rycerz ?*